

Deense mannen nemen geen ouderschapsverlof op

Auteur(s):

Janssen, M.

De auteur was onderzoeker bij nyfer. mirjam.janssen@wxs.nl**Verschenen in:**

ESB, 89e jaargang, nr. 4427, pagina D15, 26 februari 2004

Rubriek:

Dossier: Denemarken

Trefwoord(en):

Denemarken kent net als Zweden geen levensloopregeling, maar wel een uitgebreid stelsel van verlofregelingen om arbeid en zorg te combineren. Moeders hebben recht op achttien weken bevallingsverlof en nog eens twee weken ouderschapsverlof¹. Vervolgens kunnen beide ouders twee soorten verlof opnemen. Ze kunnen een beroep doen op het zorgverlof, dat varieert van dertien tot 52 weken per ouder. Verder kunnen ze ouderschapsverlof van tien weken onderling verdelen en eventueel parttime opnemen. Sinds 1999 zijn twee weken ouderschapsverlof extra voor de vader gereserveerd. Als hij ze niet opneemt, vervallen deze dagen. De verlofgangers krijgen een soort werkloosheidsuitkering van maximaal tachtig procent van het inkomen. Werknemers dragen in totaal acht procent van hun inkomen af aan sociale contributie. Uit de gezamenlijke spaarpot die zo ontstaat, worden onder meer werkloosheidsuitkeringen, vervroegde pensionering en vergoedingen bij ziekte bekostigd.

Weinig Deense vaders nemen ouderschapsverlof op: negentig procent van de verloven komt voor rekening van de vrouwen. Financiële argumenten voeren hierbij de boventoon. De meeste vaders verdienen meer dan de moeders. Het wordt als een bezwaar gezien dat het salaris niet volledig wordt doorbetaald. Uit een onderzoek bleek dat zestig procent van de gezinnen er in inkomen op achteruit zou zijn gegaan als de vader verlof had opgenomen. Naarmate het inkomen van de vader en de moeder gelijkwaardiger zijn, spelen financiële argumenten minder een rol. Hoger opgeleiden gedragen zich minder traditioneel dan lager opgeleiden.

De Denen zijn tevreden met de grote keuzevrijheid die ze hebben. De arbeidsparticipatie van vrouwen is hoog: zo'n zeventig procent tegenover vijftig procent als Europees gemiddelde. De werkgevers zien wel grote bezwaren. Zij vinden de rompslomp rondom de verloven lastig. Vooral kleinere bedrijven vinden het zorgverlof een belemmering om vrouwen met kleine kinderen aan te nemen². Bovendien leidden de vele verloven in de jaren negentig mede tot een tekort aan personeel. Het systeem was eind jaren tachtig tijdens een periode van recessie ingevoerd, in de verwachting dat het de werkloosheid zou drukken. De afwezigheid van de verlofgangers zou immers werk creëren voor werklozen. Personeelsschaarste bleek een onverwacht neveneffect te zijn. De regeling is in 1994 daarom enigszins versoerd.

Een ander nadeel zijn de hoge belastingen die dit systeem veroorzaakt. Man en vrouw moeten beide vrijwel fulltime werken om op een redelijk inkomen uit te komen.

Mirjam Janssen*

Dit artikel is gebaseerd op D. van Oosterhout, *Even pauze in de levensloop, internationale ervaringen met verlofregelingen en lessen voor Nederland*, nyfer, Breukelen, 2003.

Dossier: Handel en transactiekostenA.J. De Geus en M. Rutte: [Europees levensloopbeleid](#)K.P. Goedswaard en T.D. Tiemens: [Levensloopbeleid: hype of noodzaak?](#)H.J. Groenendijk en M.A.D. Fasol: [Het wetsvoorstel levensloopregeling](#)J.C.M. Sap en J.J. Schippers: [Arbeidsmarkt: meer investeren, minder sparen](#)A. Blokland: [Van droom naar werkelijkheid](#)M.T. van der Veen: [Levenshoop](#)J. Plantenga: [Zorgen in en om de levensloop](#)M. Janssen: [Deense mannen nemen geen ouderschapsverlof op](#)

M. Janssen: [Zweedse verlofregeling: royaal maar dwingend](#)

M. Koning en E. Wierda: [Non-participatie verminderen](#)

N. van Nimwegen: [Van spitsuur naar sandwich](#)

J.J.M. Theeuwes: [Tegen de storm in](#)

R.M.A. Jansweijer: [Te mooi om waar te zijn](#)

A. de Grip: [Levensloop en personeelsbeleid in zorg en onderwijs](#)

G. Dolsma: [Zelf je leven lopen](#)

M.E.J. Schuit: [Levensloopbeleid: modegrill of blijvend fenomeen](#)

A.L. Bovenberg en J.P. van der Toren: [Pijlers onder het gezin](#)

F. Leijnse: [De levensloop als individueel project](#)

S.G. van der Lecq: [Levensloopbanen](#)

1 Nederlandse vrouwen hebben recht op zestien weken betaald zwangerschapsverlof. Daarna kunnen zowel vader als moeder drie maanden ouderschapsverlof opnemen per kind beneden de acht jaar. In de meeste gevallen wordt het ouderschapsverlof niet of slechts gedeeltelijk doorbetaald. Omdat het inkomensverlies meestal groot is, nemen weinig Nederlandse mannen ouderschapsverlof op.

2 T. Rostgaard en andere, Parental leave in Denmark, in: P. Moss en F. Deven, *Parental leave: progress or pitfall?*, NIDI/CBGS publications, jrg. 35, The Hague/Brussels, 2000.